

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

BESLUT

2017-05-10

1 (19)

Dnr 511-6562-11
32-203

BILDANDE AV VITÖRARNAS NATURRESERVAT

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsas på karta enligt bilaga 1 och 2, med de gränser som slutligen märks i fält, som naturreservat. Länsstyrelsen beslutar samtidigt med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken att upphäva beslutet från 1978-03-13 (dnr. 11.121-2533-72, 32-203). Naturreservatet omfattar inte längre det område på Norrskär som markerats på kartan i bilaga 3. Naturreservatets namn ska liksom tidigare vara Vitörarnas naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att upphäva föreskrifterna för Vitörarnas naturreservat (21FS 1978:37) enligt ovannämnda beslut och att förordna att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 4 och 5).

Slutligen beslutar länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att upphäva skötselplanen (1979-02-20 dnr 11.131-3206-78) och fastställa reviderad skötselplan enligt bilaga 6 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska även fortsättningsvis vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft och det ersätter därmed tidigare beslut, varvid tidigare beslut, föreskrifter och skötselplan upphör att gälla. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, varvid tidigare föreskrifter upphör att gälla, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Vitörarnas naturreservat
NVR-id:	21-2001167
Kommun:	Nordanstig
Lägesbeskrivning:	Bottenhavet, 5 km sydost om Sörfjärden, Gnarp. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	E: 631245 N: 6875430
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den streckade svarta linjen.
Fastigheter och markägare:	Gnarps-Böle 2:12, Staten genom Naturvårdsverket. Lönnånger S:4>2, Samfällad mark för Jättendals socken Del av Lönnånger Samf:4, okänd.
Areal (från VIC Natur):	Total areal 180,7 ha Landareal 49,0 ha Produktiv skogsmark 13,1 ha Naturskog* 19,2 ha Hav 131,6 ha <small>*Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering</small>
Natura 2000-område:	Vitörarna SE0630170
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Vitörarna är att bevara den biologiska mångfalden och att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i ett stycke genuin skärgårdsmiljö typisk för denna del av Bottenhavet med höga marina och terrestra naturvärden, ett rikt fågelliv, särpräglad geologi och intressanta kulturhistoriska värden.

Den landhöjningspräglade skärgården med angränsande havsområde ska bevaras oexploaterad och de värdefulla naturtyperna med sitt naturliga växt-

och djurliv som är karaktäristiska för denna del av Bottenhavet ska ha gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att:

- Skogen undantas från skogsbruk och lämnas för fri utveckling.
- Exploateringar av de terrestra och marina miljöerna i området förhindras.
- De marina områdena lämnas för fri utveckling.
- Mänsklig påverkan på områdets vattenmiljö, havsbottnar och undervattensvegetation minimeras.
- Hydrologin i området inte försämras.
- Tillförsel av gödningsmedel och bekämpningsmedel m.m. till vattnet ska inte förekomma inom reservatet.
- Hålla nere populationen av räv och invasiva arter som t.ex. mink och vresros.
- Hindra igenväxning på Tärnskär för att gynna fågellivet.
- Tillträdesförbud tillämpas på Tärnskär (nordöstra Norrskär) och hela Sörskär för att skydda fågellivet under häckningssäsongen (1 april – 31 juli).
- Kulturlämningar vårdas och bevaras i gott tillstånd.

Skäl för beslutet

Ögruppen Vitörarna utgör ett stycke genuin skärgårdsnatur som framför allt mot stränderna utgörs av öppen lavklädd klapper- och blockmark med väl formade fornstrandvallar. De vidsträckta klapper- och blockfälten bidrar till naturens särprägel och är geologiskt intressanta, liksom de fynd av ortocerkalk som gjorts på öarna. Stränderna har gles vegetation av karaktäristiska arter som t.ex. saltarv (*Honckenya peploides*), strandråg (*Elymus arenarius*) och strandvial (*Lathyrus japonicus*) blandat med områden av frodigare sandstrands- och strandängsfragment med strandglim (*Silene uniflora*) och kärleksört (*Sedum telephium*). Längre upp på land finns gammelskog, med grova träd och rikligt med död ved, som t.ex. hyser den typiska arten knärot (*Goodyera repens*).

Området har ett rikt kustfågelliv och är en viktig fågellokal för de typiska arterna ejder (*Somateria mollissima*), tordmule (*Alca torda*), tobisgrissla (*Cephus grylle*), labb (*Stercorarius parasiticus*), roskarl (*Arenaria interpres*), silltrut (*Larus fuscus*), silvertärna (*Sterna paradisaea*), svärta (*Melanitta fusca*) och strandkata (*Haematopus ostralegus*). Andra arter på Vitörarna som indikerar ett rikt kustfågelliv i denna del av Hälsingland är vigg (*Aythya fuligula*), småskrake (*Mergus serrator*), rödbena (*Tringa totanus*), havstrut (*Larus marinus*), gråtrut (*Larus argentatus*), fisktärna (*Sterna hirundo*) och

fiskmåås (*Larus canus*). På senare år har även vitkindad gås (*Branta leucopsis*) och lärkfalk (*Falco subbuteo*) häckat i området.

Vitörarna har höga marina värden med viktiga biotoper, reproduktions- och uppväxtområden för marina arter. Området hyser typiska arter som blåstång (*Fucus vesiculosus*) och smaltång (*Fucus radicans*) samt arterna borstnate (*Potamogeton pectinatus*) och borststräfsse (*Chara aspera*).

På Vitörarna finns ett flertal kulturlämningar, bl.a. ett gammalt fyrorn, rester av äldre fiskebebyggelse, ett sjömärke och en hålväg.

Naturreservatet omfattar naturtyper som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättats med ledning av direktiv från EU. Habitaterna Driftvallar (1210), Perenn vegetation på sten- och grusvallar (1220), Skär och små öar i Östersjön (terrester del och akvatisk del) (1620), Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön (1640), Västlig taiga (9010)* och Skogar på landhöjningskust (9030)*, vilka är upptagna i EG:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), ska ha gynnsam bevarandestatus. Samt de typiska växt- och djursamhällena som är karaktäristiska för dessa miljöer.

I och med att det gamla beslutet upphävs och förevarande beslut träder i kraft förstärks möjligheterna att bevara områdets unika naturvärden. Det nya beslutet innebär ett ökat skydd för skogsmarken och kustfågellivet samt möjlighet till skötsel av de ingående strandhabitaten för att gynna fågelliv och inhemsk flora. Det nya beslutet innebär också att de marina miljöerna vars naturvärden uppmärksammats först på senare år, tas med i skyddet.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1 - B8 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

---

* Bevarande av naturtypen i fråga bedöms vara av hög prioritet av EU.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, vall, brygga, bro, pir, kaj, båthamn, mast, antenn, torn, campingplats, rör, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning på såväl mark som i vatten,
3. ändra befintliga byggnader eller anordningar, för att tillgodose annat ändamål än det, vartill byggnaden eller anordningen tidigare varit använd,
4. ändra byggnaders eller anordningars yttre form och karaktär samt utseende vad avser tillbyggnad, ytbeklädnad, fönster, färg mm,
5. anlägga väg, stig, vandringsled, spång eller rastplats,
6. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
7. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark, block och bottnar, eller förändra områdets topografi, vattenomsättning, yt- eller dräneringsförhållanden,
8. bedriva verksamhet med redskap som omlagrar eller på annat sätt skadar bottensubstratet eller växt- och djursamhällen inom vattenområdet,
9. bedriva mineralutvinning,
10. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
11. släppa ut avloppsvatten, olja eller andra kemiska ämnen som kan skada natur eller vattenmiljön,
12. framföra alla former av motordrivna fordon på land,
13. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
14. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,

15. upplåta mark för organiserade tävlingar,
16. upplåta mark för militära övningar,
17. bedriva jakt,

Föreskrift 3 ovan utgör inget hinder för förvaltaren att ta bort byggnader och anläggningar som inte behövs för friluftslivet eller som strider mot syftet med reservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor och tillträdesförbudsskyltar.
3. Anläggning och underhåll av eldplats, enligt karta bilaga 4.
4. Underhåll av kulturlämningar, så som bortröjning av buskar runt sjömärkeskumlet, hålvägen och lämningar av husgrunder m.m. i gammelhamnen, enligt karta bilaga 4.
5. Begränsning av igenväxning på Tärnskär för att gynna fågellivet, enligt karta bilaga 4.
6. Genomförande av återkommande skötselåtgärder så som bekämpning av vresros, på all landareal i naturreservatet.
7. Genomförande av skydds jakt på räv och invasiva arter som t.ex. mink vid behov.
8. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra alla former av motordrivna fordon på land,
2. framföra motordriven farkost på vatten i högre hastighet än 7 knop,
3. ankra, förtöja båt eller annan farkost i mer än två dygn, utom när vädret inte medger fortsatt färd,
4. ta ved. Eldning är endast tillåten på anvisad plats och med egen medtagen tillhandahållen ved,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
6. skada, plocka eller samla in växter, svampar och alger,
7. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, färdas och uppehålla sig nära fågelkolonier, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
8. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
11. på ett störande sätt använda inspelat ljud, eller använda inspelat ljud för att locka fåglar eller andra djur,
12. under tiden 1/4-31/7 landstiga på eller komma Tärnskär och intilliggande skär närmare än 100 meter, undantag gäller vid infart till Örhamnen, se karta bilaga 5 (kartan visar tillträdesförbudsområdet vid reservatets bildande 2017. Tillträdesförbudsområdet kommer att öka på grund av den naturliga landhöjningen),
13. under tiden 1/4-31/7 landstiga på eller komma Sörskär och intilliggande skär närmare än 100 meter, undantaget i Örsundet där 50 meter gäller, se karta bilaga 5 (kartan visar tillträdesförbudsområdet vid reservatets

bildande 2017. Tillträdesförbudsområdet kommer att öka på grund av den naturliga landhöjningen),

14. använda området för organiserade tävlingar,
15. använda området för militära övningar.

Föreskrift 6 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte fridlysta eller rödlistade.

Föreskrift 7 ovan utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Föreskrift 12 och 13 ovan utgör inte hinder för statlig eller kommunal tjänsteman under tjänsteutövning.

Föreskrift 13 ovan utgör inte hinder för ägaren till stugan på Sörskär.

Andra bestämmelser som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är nedanstående punkter.

- Delar av naturreservatet är idag även **Natura 2000-område** (SE0630170 Vitörarna). En justering av gränsen för Natura 2000-området så att den helt stämmer överens med naturreservatsgränsen är på gång. Beslut väntas av regeringen under 2017. För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 §§ miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med länsstyrelsens diarienummer 511-9195-06, 00-00-064.
- Reservatet omfattas av **strandkydd**. Strandkyddet avser skydda växt- och djurlivet samt tillgodose friluftslivets behov av fria stränder. Inom strandkyddsområdet råder i princip förbud mot ny bebyggelse och anläggningar som begränsar allemansrätten eller inverkar negativt på växt- och djurlivet.
- Rätt till **fiske** i enskilt respektive allmänt vatten anges i fiskelagen (1993:787). Större delen av reservatet utgörs av enskilt vatten.
- **Fridlysningsbestämmelserna**. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra djur- och växtarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen (SFS 2007:845).

- Förbud råder mot **dumpning** av alla typer av avfall inom svenskt sjöterritorium enligt 15 kap 31 § miljöbalken.
- **Fornlämningar** som t.ex. husgrunder och hålvägar är skyddade enligt 1 och 2 kap kulturmiljölagen KML. **Övriga kulturlämningar** som t.ex. sjömärken och skjutskårer skyddas via hänsynsbestämmelserna i 1 kap KML.
- Förbud mot **körning i terräng med motordrivna fordon** gäller med stöd av 3§ terrängkörningsförordningen (1975:1313).

Bakgrund

Vitörarnas naturreservat bildades 1978. År 2006 blev Vitörarna även skyddat som Natura 2000-område. Samma år bestämdes att beslut och skötselplan för Vitörarnas naturreservat skulle revideras för att bland annat förbjuda skogsbruk, för att inkludera de marina naturvärdena och för att det rika kustfågellivet skulle få ett starkare skydd.

Förändringar i förhållande till tidigare beslut

Revideringen av beslut, föreskrifter och skötselplan för Vitörarnas naturreservat har utgått från nuvarande förutsättningar och kunskapsläge för området. Det reviderade beslutet har också anpassats till nu gällande lagstiftning och riktlinjer. Naturreservatets syfte har omformulerats och preciserats, men syftet följer i allt väsentligt ändamålet med naturreservatet så som det formulerades då naturreservatet bildades, dock med adekvata tillägg för att också täcka in de naturvärden som uppmärksammats först på senare år.

I och med detta beslut ändras yttergränsen i den södra delen av naturreservatet. Gränsändringen görs för att underlätta övervakning av överträdelser, och för att gränsen bättre ska överensstämma med befintliga fastighetsgränser. Gränsen ändras också i ett område kring stugorna på Norrskär, vid Örhamnen, så att dessa inte längre kommer att ingå i naturreservatet.

Tre A föreskrifter och fem C föreskrifter tillkommer i det nya beslutet, föreskrifterna:

A6 - Förbudet att bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten.

A8 – Förbudet att bedriva verksamhet med redskap som omlagrar eller på annat sätt skadar bottenssubstratet eller växt- och djursamhällen inom vattenområdet.

A11 – Förbudet att släppa ut avloppsvatten, olja eller andra kemiska ämnen som kan skada natur eller vattenmiljön.

C3 - Förbudet att ankra, förtöja båt eller annan farkost i mer än två dygn, utom när vädret inte medger fortsatt färd.

C4 – Förbjudet att ta ved. Eldning är endast tillåten på anvisad plats och med egen medtagen tillhandahållen ved.

C12- Förbjudet att under tiden 1/4-31/7 landstiga på eller komma Tärnskar och intilliggande skär närmare än 100 meter, undantag gäller vid infart till Örhamnen, se karta bilaga 5 (kartan visar tillträdesförbudsområdet vid reservatets bildande 2017. Tillträdesförbudsområdet kommer att öka på grund av den naturliga landhöjningen).

C14 Förbjudet att använda området för organiserade tävlingar.

C15 Förbjudet att använda området för militära övningar.

Dessa föreskrifter har lagts till för att tillgodose syftet med reservatet avseende marina, limnologiska och terrestra naturvärden, det rika fågellivet och kulturhistoriska värden.

Flera föreskrifter har förtydligats och gjorts mer utförliga. Följande föreskrifter innebär en skärpning jämfört med det gamla beslutet: A1, A4, A9, A13-A16, C5, C9. Utöver ovanstående har B-föreskrifter införts, vilket förtydligar det intrång som markägaren skall tåla.

Föreskrift A4 som i tidigare beslut var tillståndspliktigt ändras till förbud i det nya beslutet. Förbudet är en del i att bevara den genuina skärgårdsmiljön samt att eventuell störning på fågellivet tydligare kan förebyggas.

Föreskrift C13 har fått utökad tillträdesförbudstid och undantaget att yrkesfiskare endast omfattas av landstigningsförbud har tagits bort. Förändringarna ligger i linje med bevarandet av områdets rika fågelliv, något som också framhålls i det äldre beslutet.

En lättnad i föreskrifterna som gjorts är att tillträdesförbudsområdet till Sörskärs norra sida minskats. Detta görs för att kunna upprätthålla en säker genomfart i Örsundet. Denna förändring medför ökad säkerhet för båttrafiken i Örsundet och innebär enligt Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening endast marginell störning på fågellivet.

Skötselplanen har ändrats från fri utveckling till möjlig skötsel av naturtyper för att förhindra igenväxning av invasiva arter som t.ex. vresros. För att gynna fågellivet kan åtgärder göras för att hindra igenväxning av Tärnskar och att skydds jakt av räv och invasiva arter som t.ex. mink kan utföras vid behov. I tidigare skötselplan stod det att anläggningar för friluftslivet inte ska uppföras, förutom informationsskyltar, p.g.a. det låga besöksstrycket, men att detta kan ändras om behovet uppstår. I dag anser Länsstyrelsen att det finns behov av iordningsställd eldplats p.g.a. att det eldas direkt på stränderna. Om behov uppstår kan ytterligare eldplatser anläggas, se bilaga 4.

Vitörarnas fritidsstugeförening håller på eget initiativ ett utedass öppet för allmänheten. Utedasset ligger i Örhamnens hamnområde, utanför naturreservatet. Om föreningen i framtiden inte upprätthåller utedasset för allmänheten ska behovet av ett fortsatt öppet utedass för allmänheten ses över.

Ärendets beredning

Beslut om att bilda Vitörarnas naturreservat togs ursprungligen 1978 (dnr 11.121-2533-72). En skötselplan för naturreservatet togs fram 1979 (dnr 11.131-3206-78, 32-203). Efter att området 2006 även blev ett Natura 2000 område har det i omgångar arbetats för att ta fram nytt beslut och ny skötselplan för området. Inventeringar i området utfördes 2006 och 2008.

I samband med revideringsarbetet inkom ägarna till stugorna på Norrskär med önskemål om att få köpa loss marken vid stugorna och att området inte längre skulle ingå i reservatet. De önskade bilda en samfällighetsförening och anlägga en brygga i Örhamnen, enligt Vitörarnas skötselplan från 1979. 2007 meddelade markägaren till Norrskär att de samtyckte till att stugägarna köpte marken i direkt anslutning till stugorna. I området fanns inga Natura 2000-habitat eller andra naturvärden och marken var till största delen ianspråktagen som tomtmark. Länsstyrelsen gick därför med på att låta markägaren stycka av området kring stugorna för att senare sälja det till den nybildade stugsamfällighetsföreningen medan staten köpte in övriga delar av Norrskär. Länsstyrelsen tog därmed ställning till att området kring stugorna inte längre behövde ingå i naturreservatet.

Norrskär värderades 2007 av konsultfirman N.A. Stefansson AB. Konsultfirman Svefa AB förde förhandlingar med markägaren till Norrskär om ersättning för skogen. Förhandlingarna avslutades 2011 och staten genom Naturvårdsverket blev markägare. 2012 gick stugägarna ihop och bildade en samfällighet över stugområdet och 2013 bildades en gemensamhetsanläggning, GA, för brygga och utedass (Akt 2132-12/52) på Norrskär.

Sörskär värderades 2014 av konsultfirman N.A. Stefansson AB. Vid reservatets bildande pågick fortfarande förhandlingar med markägaren till Sörskär.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfällor, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att

föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 20 oktober 2016. Följande synpunkter inkom:

- Nordanstigs kommun har inget att erinra mot förslag på ändring av beslut och skötselplan.
- Skogsstyrelsen ser positivt på att Vitörarna nu får ett starkare skydd och anser att bildandet av naturreservat är ett viktigt instrument i arbetet att bevara värdefulla skogar samt i arbetet att nå miljömålet levande skogar.
- Havs- och vattenmyndigheten (HaV) är positiv till att Vitörarna nu även blir ett marint naturreservat. De inkom med synpunkter på skötselplanen och anser att arealuppgifter för natura 2000 naturtyper även ska pekats ut på karta. Länsstyrelsen menar att den informationen finns att tillgå i varje Natura 2000-områdes bevarandeplan. HaV anser också att nuvarande täckningsgrad och djuputbredning för blås- och smaltång ska återges i skötselplanen och redovisas på karta för att bevarandemålen ska bli mätbara. Eftersom länsstyrelsen saknar den detaljerade kunskapen så kan vi inte tillmötesgå detta.
- Sjöfartsverket (SFV) som är ägare och underhållsansvarig för den släckta fyren på Sörskär föreslår att farledshållning och framtida förbättringsåtgärder av fyren anges som verksamhet undantagen de allmänna reservatsföreskrifterna. Länsstyrelsen och Sjöfartsverket har kommit fram till att inget undantag behövs, eftersom farledshållning och framtida förbättringsåtgärder enligt sjöfartsverket innebär vanligt underhåll som t. ex. fasadputs, byte av glas och reparationer som inte ändrar fyrens yttre form, karaktär eller utseende.
- Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) inkom med intressanta kompletterande uppgifter om bergartsförekomster. SGU påtalar även att de landhöjningsbetingade klapperstensfälten kan behöva röjning för att värdet ska bestå. På grund av att Vitörarnas klapperstensfält är vegetationsfattiga med enstaka tallar som inte utgör något igenväxningshot anser länsstyrelsen att röjning inte behöver läggas in som skötselåtgärd specifikt för klapperstensfält. Däremot skall vresros bekämpas i hela naturreservatet. SGU menar också att klapperstensfälten kan behöva särskild tillsyn då det ibland varit populärt för besökare att bygga rösen av stenarna, och att dessa kan behövas rivs och stenarna återställs. Eftersom besöksstrycket är lågt och stenarna på klapperstensfält skyddas genom de befintliga reservatsföreskrifterna kommer inte länsstyrelsen att bedriva särskild tillsyn.

- Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF) anser att det behövs en mer offensiv skrivning vad gäller skydds jakt eftersom häckning av flertalet skärgårdsfågelarter har misslyckats på senare år på grund av räv- och minkförekomst på öarna. De tycker att förekomst av mink och räv kan kontrolleras inför varje häckningssäsong. Länsstyrelsen instämmer i att skydds jakten kan effektiviseras och har lagt in i skötselplanen att inför varje häckningssäsong bör eventuell förekomst av räv- och mink kontrolleras.

GLOF uppmärksammade även länsstyrelsen på att för en säker genomfart i Örsundet bör man hålla sig mitt i sundet. Då kommer man tyvärr närmare än 100 meter från Sörskärs norrsida, som är förbjudet mellan 1/4-31/7. GLOF anser att skyddsavståndet bör minskas och menar att det ur störningssynpunkt skulle spela marginell roll. Eftersom sjösäkerheten är viktig och en minskning av skyddsavståndet endast påverkar fågellivet marginellt har länsstyrelsen beslutat att ändra skyddsavståndet till 50 m i Örsundet.

GLOF anser också att det bör tydliggöras i vilken omfattning stugan på Sörskär får brukas. I beslutet från 1978 har stugägaren undantag från förbudstiden och länsstyrelsen anser att en ändring skulle innebära stor inskränkning för stugägaren.

- Vitörarnas fiskehamns samfällighetsförening ifrågasätter nyttan med jaktförbud i naturreservatet, de anser att jaktförbudet ska tas bort. De anser även att skydds jakt på räv och mink är ineffektiv. Vitörarna är en utpekad viktig kustfågellokal. På grund av de höga fågelvärdena, framförallt andfåglar, så råder jaktförbud sedan naturreservatet bildades 1978. I flera av länets naturreservat med rikt fågelliv är fågeljakt förbjuden. Att ta bort jaktförbud strider mot syftet med Vitörarnas naturreservat och dessutom krävs det synnerliga skäl. Dock instämmer länsstyrelsen i att skydds jakt på räv och invasiva arter som mink kan effektiviseras, t.ex. genom att anlita lokala jägare. Ett sätt är att tillmötesgå Vitörarnas fiskehamns samfällighetsförenings önskemål om att jägare i deras medlemskrets, som har stugor på ön, kan få tillstånd att bedriva skydds jakt. Under tillträdesförbudstid krävs dock även dispens. Länsstyrelsen har varit i kontakt med samfällighetsföreningen som kommer att lämna in en ansökan om skydds jakt.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Bestämmelsen omfattar såväl den geografiska omfattningen av reservatet som syftet och de föreskrifter enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken som gäller i området. Beslut om upphävande får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skäligen utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Vitörarna, som är belägna ca fem kilometer utanför kustlinjen vid Gnarp, består av två huvudöar – Norrskär och Sörskär – samt ett antal småskär och omgivande vatten ut till mellan 100-340 m från strandzonen. I norr följer reservatet den ursprungliga reservatsgränsen medan den i söder i stort sett följer fastighetsgränsen. Ögruppen utgör ett stycke genuin skärgårdsnatur som framför allt mot stränderna utgörs av öppen lavklädd klapper- och blockmark med väl formade fornstrandvallar. De vidsträckta klapper- och blockfälten bidrar till naturens särprägel och är geologiskt intressanta, liksom de fynd av ortocerkalk som gjorts på öarna. Stränderna har gles vegetation av t.ex. saltarv (*Honckenya peploides*), strandråg (*Elymus arenarius*) och strandvial (*Lathyrus japonicus*) blandat med områden av fridigare sandstrands- och strandängsfragment med t.ex. strandglim (*Silene uniflora*), kärleksört (*Sedum telephium*) och vänderot (*Valeriana officinalis*). Längs stränderna växer även den invasiva arten vresros (*Rosa rugosa*).

Norrskär är delvis skogbevuxen med omväxlande blåbärsgranskog och gles tallskog med fältskikt av ljungräs och kråkris. Det inre av Norrskär är bevuxet med barrblandskog med litet inslag av löv. Mot stränderna finns en bård av gammelskog som mest utgörs av gles tallskog på klappermark, med flera grova tallar, rikligt med död ved (torrakor, lågor) och hänglavar i träden. Den döda veden är ofta perforerad av insektsgångar och hackspetthål. Fältskiktet domineras av ris och man hittar även bl.a. plattlumner (*Diphysastrum complanatum*), ögonpyrola (*Moneses uniflora*) och knärot (*Goodyera repens*), växter som indikerar skoglig kontinuitet. Vid skogens nordligaste bryn finns två små öppna våtmarker, troligen före detta laguner.

Sörskär har enbusk- och snårvegetation av ursprunglig prägel. Den marina miljön har mycket höga naturvärden. Bottenprofilerna från land och utåt är relativt flacka. De grunda områdena har en blockig botten som längre ut successivt övergår till grus och sand. På några platser runt ön sträcker sig dock blockryggen långt ut.

På ett tillräckligt djup för att undvika skrapning av isen förekommer rikliga bestånd av gammal blåstång och smaltång. Några andra arter som lever här är bland annat grönborsting (*Cladophora rupestris*) och brunslick (*Pilayella littoralis*). På den södra delen av Norrskär finns en fin sandstrand och i sundet mellan Norrskär och Sörskär finns vidsträckta sandbottnar. De instabila grus- och sandbottnarna ger möjlighet för många fanerogamer att få fäste. Några av arterna man hittar är borstnate (*Potamogeton pectinatus*), borsträfsse (*Chara aspera*) och havsrufse (*Tolypella nidifica*). De vegetationsklädda mjukbottnarna är viktiga miljöer för tobis (*Ammodytes tobianus*) och andra fiskarter som yngelkammare och födosöksområde. Vitörarna har en relativt rik makrofauna med bland annat östersjömussla (*Macoma baltica*) och nordlig

östersjö hjärtmussla (*Cerastoderma glaucum*), som är viktiga arter i Östersjön och Bottenhavet. Bland vegetationen och på bottarna lever ett stort antal tusensnäckor (*Hydrobia* sp.), tångmärlor (*Gammarus* sp.) och skorv (*Saduria entomon*).

Vitörarna hyser ett rikt fågelliv med många typiska skärgårdsarter som bl a ejder, tordmule, tobisgrissla, labb, roskarl, silltrut, silvertärna, svärta och strandskata. Andra arter på Vitörarna som indikerar ett rikt kustfågelliv i denna del av Hälsingland är vigg, småskrake, rödbena, havstrut, gråtrut, fisktärna och fiskmås. På senare år har även vitkindad gås och lärkfalk häckat i området. En del flyttande vadare rastar även längs stränderna. Rikedomen av låg, krypande, snårig busk- och risvegetation på Sörskär gör att småfågellivet är rikt både under häcknings- och flyttningstider.

På båda öarna finns ett flertal kulturlämningar, bl.a. ett gammalt fyrorn på Sörskär, rester av äldre fiskebebyggelse, ett sjömärkeskummel och en forntida väg s.k. hålväg på Norrskär. Fiske bedrivs fortfarande i trakten. På Sörskär står en gammal fiskestuga som idag nyttjas som sommarstuga. I Örhamnen på Norrskär finns ett hamnområde med bryggor och några fritidshus, som inte är tänkt att ingå i naturreservatet. I övrigt besöks öarna av båtturister och fågelskådare, men besöksfrekvensen är ganska låg till följd av det långa avståndet från fastlandet.

Bedömning

Vitörarnas naturreservat bildades 1978 för att skydda och vårda ett ca 150 ha stort område ”av väsentliga och delvis unika naturvärden”. Inom området finns både skogsmark och hav. Skogsbruk har varit tillåtet inom reservatet dock med tillståndsplikt. Länsstyrelsen avser nu att ge ett starkt och långsiktigt skydd åt både skog och hav genom att förbjuda skogsbruk och annan exploatering i hela reservatet. Dessutom stärks skyddet för det rika kustfågellivet, ytterligare ett tillträdesförbudsområde inrättas och det redan befintliga tillträdesförbudsområdet får utökade förbudstider.

Huvudskälen till det nya beslutet är alltså att stärka skyddet för skogen, fågellivet och de marina naturvärdena på Vitörarna. Flera av föreskrifterna innebär en skärpning jämfört med tidigare beslut, medan förändringen av andra föreskrifter mest är ett förtydligande och en anpassning till nu gällande lagstiftning och riktlinjer. Den enda föreskrift som innebär en lättnad jämfört med tidigare beslut är minskningen av tillträdesförbudsområdet på Sörskär i Örsundet, och den görs för att öka säkerheten för båttrafiken i området. Även om naturreservatets syfte har omformulerats och preciserats, så följer syftet fortfarande i allt väsentligt ändamålet med naturreservatet så som det formulerades då naturreservatet bildades 1978.

Stugorna vid Örhamnen på Norrskär har tidigare legat på ofri grund och stugägarna har uttryckt starka önskemål om att få köpa loss marken vid stugorna och bryta ut området ur naturreservatet. Stugområdet hyser inga särskilda naturvärden som nödvändigtvis motiverar fortsatt skydd som naturreservat. Större delen av det aktuella området är redan ianspråktagen tomtmark och området utgörs inte av några Natura-2000 habitat. Länsstyrelsen avser därför att upphäva reservatsföreskrifterna för det 1,6 ha stora området kring stugorna vid Örhamnen.

Länsstyrelsen får upphäva beslut om bildande av naturreservat som den har meddelat för ett område enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl (7 kap. 7 § miljöbalken). Vidare krävs enligt samma paragraf att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen finner att det nya beslutet innebär en likvärdigt eller starkare skydd för de värden som Vitörarnas naturreservat avsatts i syfte att skydda. Givet ovanstående bedömer Länsstyrelsen att det finns synnerliga skäl att upphäva det äldre beslutet enligt 7 kap. 7 § miljöbalken och ersätta det med förevarande beslut.

Länsstyrelsen bedömer också med det som framförts ovan att det finns synnerliga skäl för att ändra gränsen så att området kring stugorna vid Örhamnen inte längre omfattas av Vitörarnas naturreservat. Skälen är att det inte längre behövs naturreservatskydd i de delar som nu utesluts för att syftet med naturreservatet ska tillgodose. Mot bakgrund av det skärpta förbudet mot skogsbruk och annan exploatering både på land och i havet finner Länsstyrelsen också att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning inom naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att det ursprungliga syftet med Vitörarnas naturreservat även i fortsättningen kommer att uppfyllas.

I det område kring stugorna vid Örhamnen som inte längre kommer att ingå i naturreservatet finns ett behov av bekämpning av vresros. En dialog om denna skötsel har inletts med stugägarna.

Enligt Nordanstigs kommuns översiktsplan (kommunomfattande ÖP antagen 2004-11-11) ingår naturreservatet i ett område av riksintresse för naturvård. I översiktsplanen framgår att Vitörarna är skyddat som naturreservat. Länsstyrelsen bedömer att tillägget av marina föreskrifter för naturreservatet är väl förenligt med gällande översiktsplan.

Området behöver skyddas för att tillgodose orörda havsområden och bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”. Området behöver även skyddas för att tillgodose behovet av orörda

skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålet ”Levande skogar” och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer även att ett naturreservat med marint områdesskydd i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3:e och 4:e kapitlet i miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Enligt länsstyrelsens mening är föreskrifterna anpassade till naturreservatets syfte och bevarandevärdena i området.

Upplýsningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Även om jaktförbud råder i naturreservatet får skydds jakt bedrivas enligt jaktförordningen (1987:905) bilaga 4.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 8.

Beslutet har fattats av länsrådet Veronica Lauritzsen. I ärendet, som har handlagts och föredragits av biolog Carola Ormalm, har även biolog Cecilia Nyberg, biolog Martina Kluge, enhetschef Ann Gudéhn, jurist Caroline Näslund och biolog Rie Stagegaard deltagit.

Veronica Lauritzsen

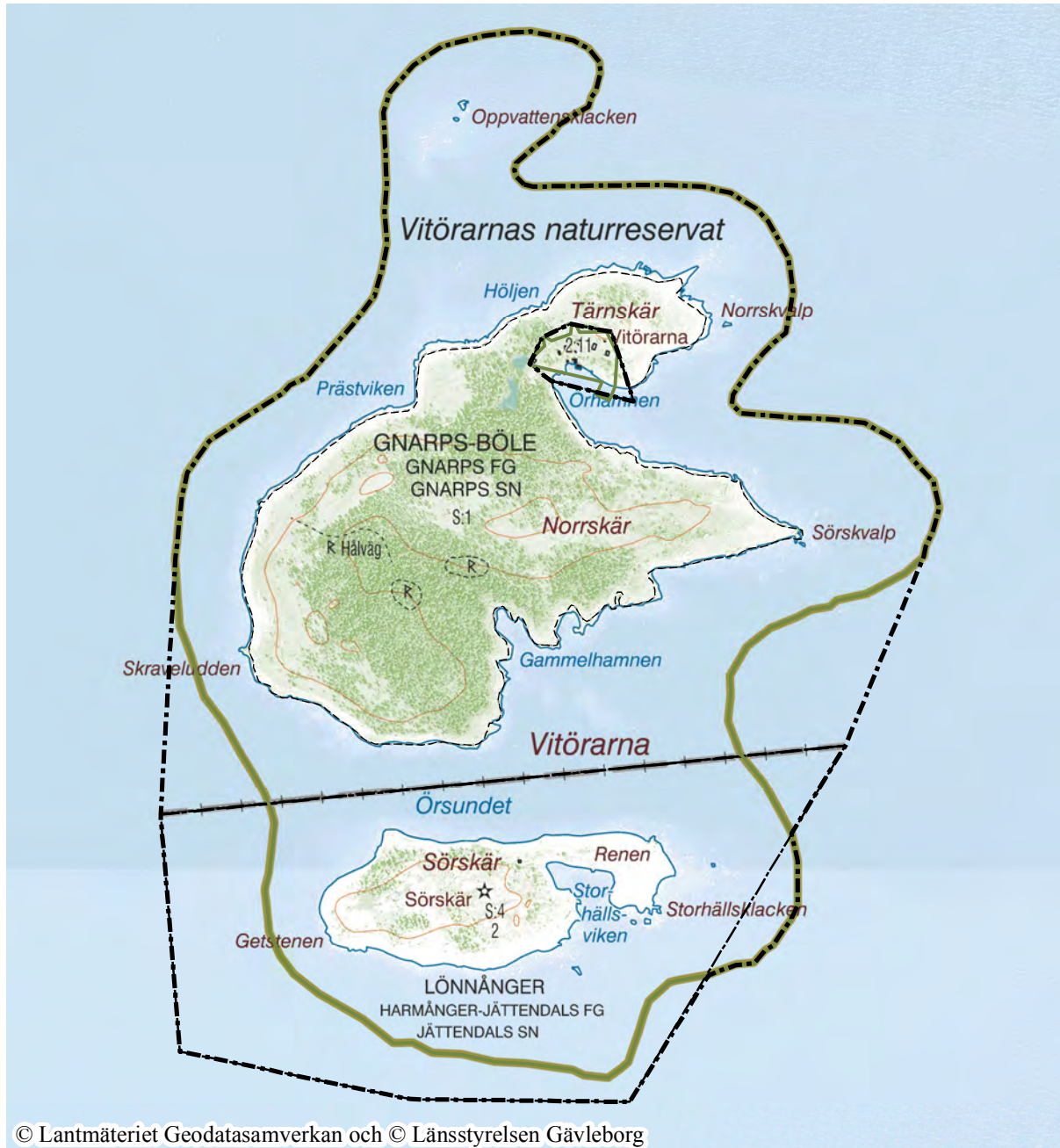
Carola Ormalm

Bilagor:

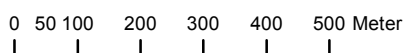
1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Karta utvidgning och område med upphävt skydd
4. Föreskriftskarta
5. Tillträdesförbud
6. Skötselplan
7. Sändlista
8. Hur man överklagar

Vitörarnas naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E:631245
Skala 1:12 000

Beslutskarta för Vitörarnas naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

- Gräns för naturreservatet
- - - Fastighetsgränser
- Natura 2000 gräns

Vitörarnas naturreservat Översiktskarta

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E: 631245

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 Kilometer

 Vitörarnas naturreservat

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

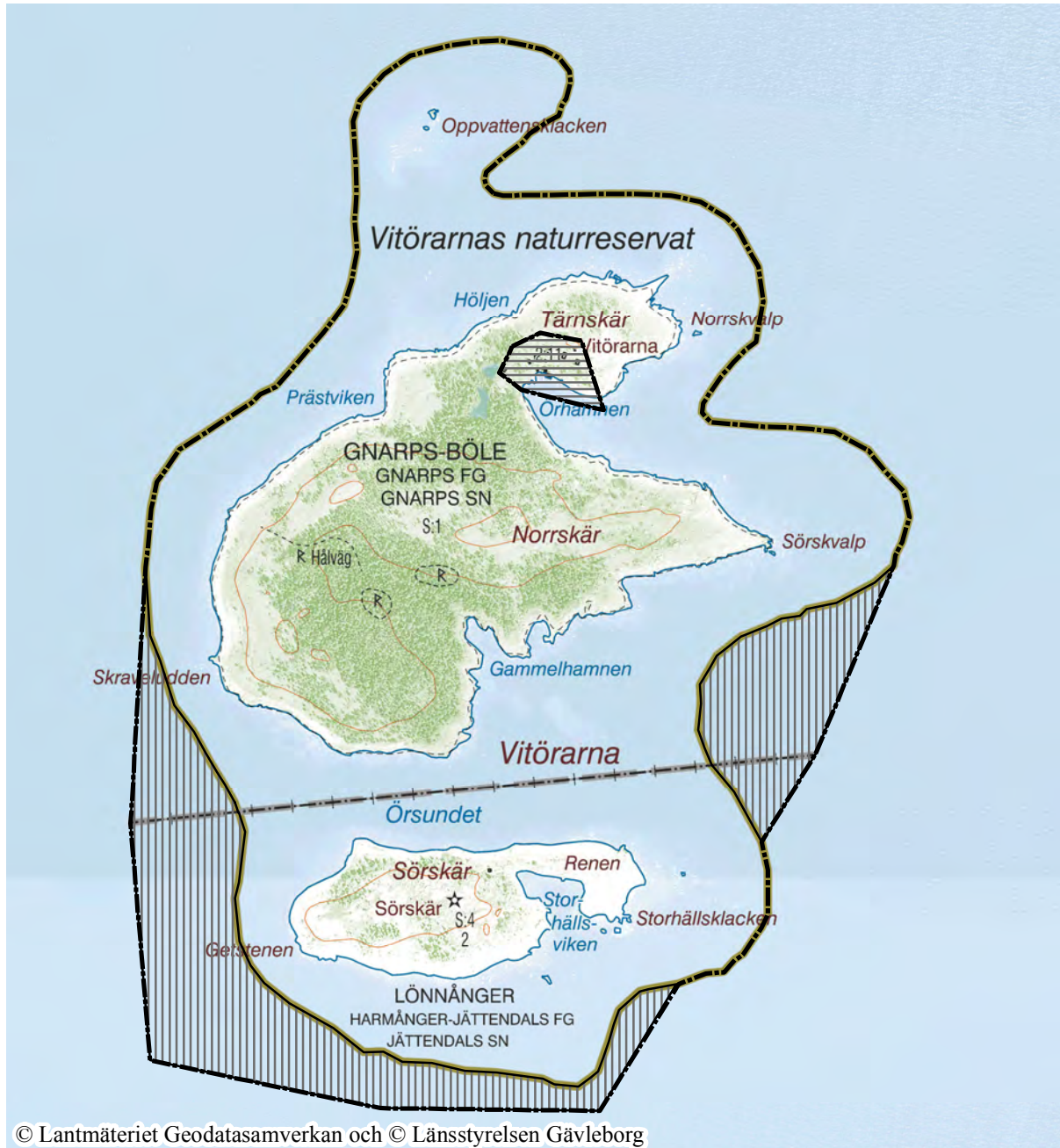
010-225 10 00

010-225 11 50

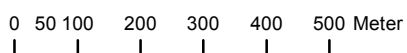
gavleborg@lansstyrelsen.se

Vitörarnas naturreservat Karta över utvidgning och område med upphävt skydd

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E:631245
Skala 1:12 000

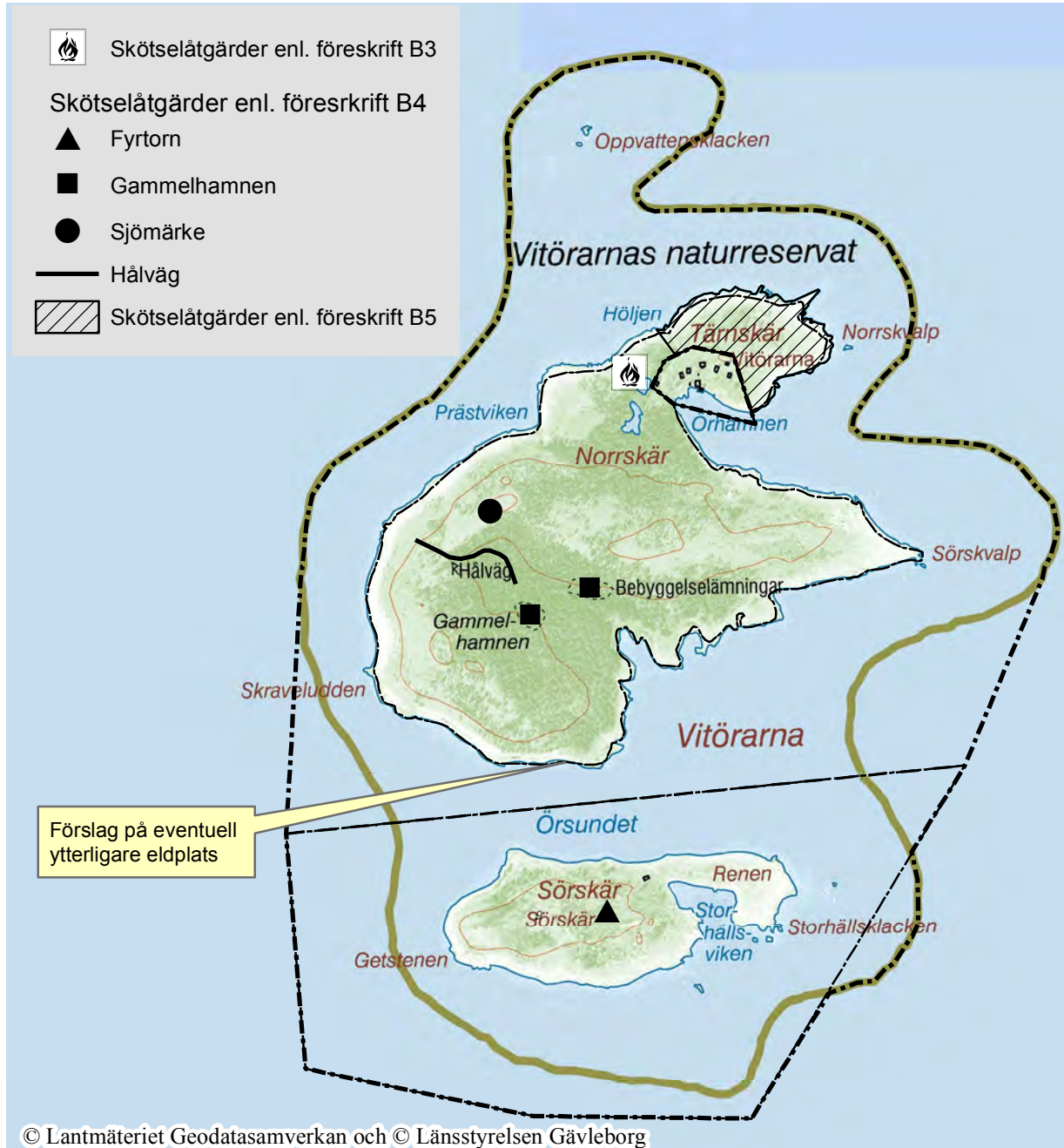
Karta tillhörande beslut för
Vitörarnas naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

- Gräns för naturreservatet
- ▨ Område med upphävt skydd
- ▩ Område som tillkommer

Vitörarnas naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E:631245

Skala 1:12 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Vitörarnas naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

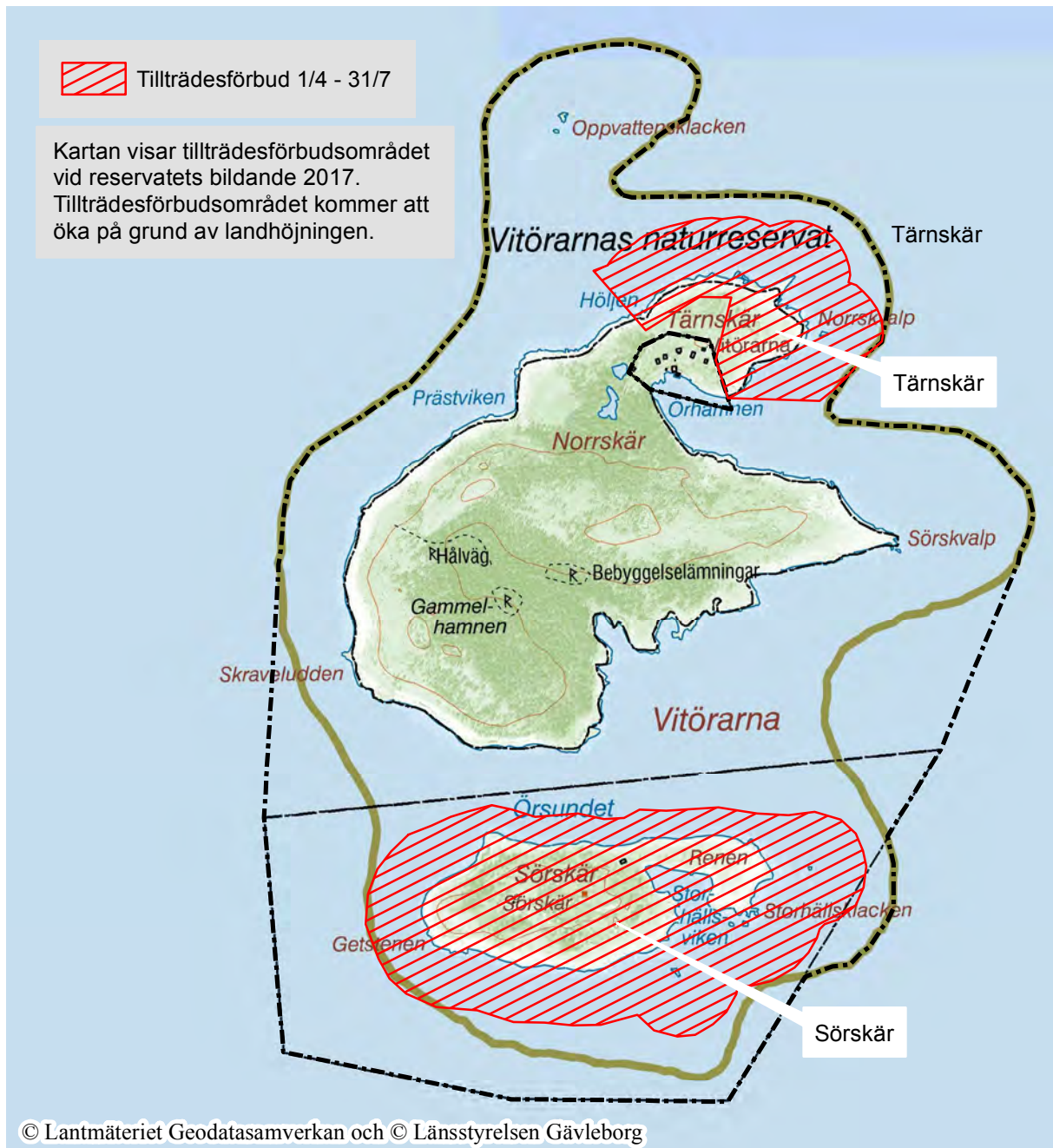
--- Gräns för naturreservatet

--- Fastighetsgränser

Vitörarnas naturreservat Tillträdesförbud 1/4 - 31/7

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E:631245

Skala 1:12 000

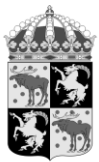
0 50 100 200 300 400 500 Meter

Tillträdesförbudskarta för Vitörarnas naturreservat

--- Gräns för naturreservatet

--- Fasthetsgränser

Naturvårdsenheten

SKÖTSELPLAN FÖR VITÖRARNAS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärderna

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Vitörarna
NVR-id	21-2001167
Län	Gävleborg
Kommun	Nordanstig
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 180,7 ha Därav landareal 49,0 ha Produktiv skogsmark 13,1 ha Naturskog 19,2 ha Därav hav 131,6 ha Naturskogsareal är från Länstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000: Arealerna är föreslagna till regeringen, beslut väntas under 2017.	(1210) Driftvallar 0,02 ha (1220) Perenn vegetation på sten- och grusvallar 1,79 ha (1620) Skär och små öar i Östersjön 115, 8 ha, varav terrestert 10,6 ha och marint 105,2 ha. (1640) Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön 0,1 ha (9010) Västlig taiga* 15,8 ha (9030) Skogar på landhöjningskust* 3,36 ha * Bevarande av naturtypen i fråga bedöms vara av hög prioritet av EU.

Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper	Skog, stränder, hav Perenn vegetation på sten- och grusvallar, Skär och små öar i Östersjön (terrestert och marint), Västlig taiga och Skogar på landhöjningskust
Strukturer	Klapperfält, strandvallar, död ved, gamla och grova träd, tångbälten, vegetationsklädda mjukbottnar.
Arter (rödlistekategori enl. Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala)	Knärot (<i>Goodyera repens</i>) NT Ögonpyrola (<i>Moneses uniflora</i>) Strandvial (<i>Lathyrus japonicus</i>) Saltarv (<i>Honckenya peploides</i>) Strandglim (<i>Silene uniflora</i>) Blåstång (<i>Fucus vesiculosus</i>) Smaltång (<i>Fucus radicans</i>) Borstnate (<i>Potamogeton pectinatus</i>) Borststräfsa (<i>Chara aspera</i>) Ejder (<i>Somateria mollissima</i>) VU Kustlabb (<i>Stercorarius parasiticus</i>) NT Roskarl (<i>Arenaria interpres</i>) VU Silltrut (<i>Larus fuscus</i>) NT Svärta (<i>Melanitta fusca</i>) NT Tobisgrissla (<i>Cephus grylle</i>) NT Fisktärna (<i>Sterna hirundo</i>) Silvertärna (<i>Sterna paradisaea</i>) Vitkindad gås (<i>Branta leucopsis</i>) Småskrake (<i>Mergus serrator</i>) Tordmule (<i>Alca torda</i>) Stenskvätta (<i>Oenanthe oenanthe</i>) Vigg (<i>Aythya fuligula</i>) Rödbena (<i>Tringa totanus</i>) Fiskmås (<i>Larus canus</i>) Gråtrut (<i>Larus argentatus</i>) Havstrut (<i>Larus marinus</i>) Strandskata (<i>Haematopus ostralegus</i>) Fiskmås (<i>Larus canus</i>) Lärkfalk (<i>Falco subbuteo</i>)

Bebyggelse och anläggningar	Fyrtorn, stuga, sjömärke, gistgårdar, hålväg, diverse bebyggelse lämningar, rastplats, eldplats, informationsskyltar. Fritidshuset och den äldre fiskebebyggelsen i fiskelägrät och hamnen på Norrskär ingår inte i reservatet.
-----------------------------	--

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Kulturlämningar av olika slag visar att öarna länge har varit viktiga för den fiskande och jagande kustbefolkningen, och än idag bedrivs en del fiske i trakten. På Sörskär står en liten fiskestuga som i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet nyttjades som övernattningsstuga av kustfiskare. Idag nyttjas stugan som privat sommarstuga. En stor del av skogen på Norrskär avverkades på 1940-talet, men återplanterades ej. Norrskär är den mest besökta av de två öarna. Hit kommer sommargäster och båtturister. På Norrskär finns en fiskehamn och några mindre fritidshus som inte ingår i reservatet.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Reservatet utgörs av två öar i Bottenhavet, Norrskär och Sörskär, med omgivande hav och småskär. Terrängen på de två öarna är till stor del öppen med lavklädd klapper- och blockmark, framför allt mot stränderna. De steniga markerna bildar på flera ställen stora, nästan kala ytor med fläckvis vegetation av bl.a. småtallar, låga granar, enbuskar, mjölkört, kruståtel samt mattor av kråkris och mjölon.

De inre delarna av Norrskär är bevuxet med barrblandskog med litet inslag av löv, mest smårönnar och i fuktiga lägen gråal. Här finns även många små, döda eller halvdöda enbuskar, som troligen etablerade sig här innan skogen slöt sig i takt med landhöjningen. När de inre delarna av skogen avverkades på 1940-talet sparades en ”kappa” mot stränderna. Kappan består idag av gammelskog, mest gles tallskog på klappermark, med flera riktigt grova tallar, rikligt med död ved (torrakor, lågor) och hänglavar i träden. Den döda veden är ofta perforerad av insektsgångar och hackspethål. Fältskiktet domineras av ris som blåbär, lingon, kråkbär och linnea, och man hittar även bl.a. plattlummer, ögonpyrola och knärot, växter som indikerar skoglig kontinuitet. Bottenskiktet är mossrikt. I det avverkade området innanför kappan är marken fuktigare och rikare, och här växer idag mogen, självföryngrad skog dominerad av gran. Terrängen är ofta blockig eller sumpig, och skogen varierar från täta, triviala granbestånd till öppnare partier med inslag av grova tallar, yngre lövträd och död ved. Vid skogens nordligaste bryn finns två små öppna våtmarker, troligen före detta laguner.

På Sörskär, som ännu på 1950-talet var i princip trädlös, har endast mindre, ganska lågvuxna skogspartier av tall och gran hunnit etablera sig. Ön domineras av låg, ofta krypande, snårig busk- och risvegetation på stenig mark. Några vanliga arter i buskskiktet är rönn, hägg, måbär, en, gran och tall. I fältskiktet finner man bland annat blåbär och kråkbär.

Stränderna är till största delen steniga med gles, artfattig vegetation av t.ex. saltarv, backglim, hallon, strandvial och strandråg, men på några ställen finns frodigare sandstrands- och strandängsfragment med växter som strandglim, kärleksört, strandloka, strätta, strandkrypa och vänderot.

De steniga stränderna övergår till blockig havsbotten som längre ut i havet successivt övergår till grus och sedan till sand. På några platser runt Norrskär sträcker sig blockbotten långt ut. Bottenprofilerna från land och utåt är relativt flacka. Den marina miljön vid Vitörarna har mycket höga naturvärden och på hårbottenarna förekommer rikliga bestånd av gammal blåstång och smaltång. Några andra algarter som också återfinns här är grönborsting, snärjtång och brunlick. På den södra delen av Norrskär finns en fin sandstrand och i sundet mellan Norrskär och Sörskär finns vidsträckta sandbottnar. De instabila sandsubstraten ger möjlighet för många fanerogamer att få fäste. Några av arterna som växer här är borstnate, borststräfsse och havsrufse. De vegetationsklädda mjukbottenarna är viktiga miljöer för tobis och andra fiskarter, dels som yngelkammare och dels som födosöksområde. Vitörarna har en relativt rik makrofauna med bland annat östersjömussla och nordlig östersjöhjärtmussla. Dessa är viktiga arter i Östersjön och Bottenhavet. Bland vegetationen och på bottenarna lever även ett stort antal tusensnäckor, tångmärlor och skorv.

Vitörarna är en viktig häckningslokal för skärgårdsfåglar, med flera mindre vanliga arter som svärta, ros Karl, labb, silltrut, tobisgrissla och ejder. På senare år har vitkindad gås häckat i området. Även bl.a. tordmule, vigg, småskrake, rödbena, havstrut, grårut, fisktärna, silvertärna, fiskmåsa och lärkfalk häckar i området, och en del flyttande vadare rastar längs stränderna. Rikedomen på buskar och snår på Sörskär gör att också småfågellivet är rikt, både under häcknings- och flyttningstider. På del av Tärnskär, (Norrskärs nordligaste del), och på hela Sörskär råder tillträdesförbud mellan 1/4-31/7.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

I området finns många minnen från äldre tiders kustfiske. Vid Örhamnen på Norrskärs nordvästra sida (utanför reservatet) står sjöbodar och andra byggnader kvar. Det finns även spår efter ett fiskeläge, Gammelhamnen, från runt 1520-talet, se karta sid 14. Fiskeläget utgjorde bas för fiske och här finns lämningar efter husgrunder, hägnad, stenröjd (markyta som omformats genom

att stenar avlägsnats och ytan tilljämns) samt gistgårdar (lämningar efter anordning för torkning av fisknät). Många av lämningarna syns dock inte så tydligt och är svårbestämbara till antal och form. På västra sidan av Norrskär finns ett gammalt sjömärke i form av ett stenkummel, samt en forntida väg s.k. hålväg som går från stranden upp i skogen.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden i området består nästan helt av metamorfa bergarter som huvudsakligen utgörs av granit, ofta med riklig förekomst av mineralet granat. De metamorfa bergarterna överlagras av grovmo, sand och grus med viss inblandning av ortocerkalk. De strandnära delarna domineras av stora klapperfält med, särskilt på västra sidan av Norrskär, väl utbildade fornstrandvallar. Det finns även partier med sandstrand och rensplad, storblockig mark.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet. Öarnas läge ute till havs, ca 5 km från land, gör att besöksstrycket är ganska lågt, men båtturister går gärna i land på stränderna för att sola och bada. På några ställen vid Norrskärs stränder har eldstäder och rastplatser uppstått. Dessa kommer att tas bort och ersättas av en iordninggjord rastplats med eldplats (väster om Örhamnen). Fågelskådare och andra naturintresserade besöker också området. En smal, omarkerad stig går genom skogen på Norrskär men används i liten utsträckning. I Örhamnens hamnområde (utanför reservatet) finns privata bryggor och fritidshus för sommarboende. Här finns även ett utedass som är öppet för allmänheten. En gemensamhetsbrygga planeras att anläggas i Örhamnen som besökare kan gå i land vid.

1.4 Källförteckning

1.4.1 Litteratur

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala)

Artdatabanken SLU & Sveriges Ornitologiska Förening. Rapportsystemet för fåglar (Svalan; <http://www.artportalen.se/birds>).

Aspenberg, P. & Axbrink, M. (1999) Kustfågelinventering Gävleborgs län 1997 - 98. Översyn av fågelskyddsområden. Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening.

Länsstyrelsen Gävleborg. Basinventering 2006 samt 2008.

Länsstyrelsen Gävleborg. Kustfåglar i Gävleborg 2007. Rapport 2009:10. ISSN: 0284-5954

Länsstyrelsen Gävleborg (2011) Marin naturinventering 2006 i Gävleborgs län. Gran, Vitörarna, Notholmen, Hornslandet, Storzjungfrun, Kalvhararna, Vitgrund-Norrskär. Rapport 2011:1, ISSN: 0254-5954.

Länsstyrelsen Gävleborg, Naturinventering Nordanstigs kommun. Rapport 1975:6.

Länsstyrelsen Gävleborg (1979) Skötselplan för Vitörarnas naturreservat, Nordanstigs kommun.

Länsstyrelsen Gävleborg, Värdefull natur i Gävleborg (1997). Rapport 1997:12.

Rune, S. & Löhman, S. (1965) Naturvårdsinventering inom Gävleborgs län kustområde år 1965. Länsstyrelsen Gävleborg, Rapport 1965:1.

1.4.2 Databaser

Berggrunds- och jordartsdatabaser, Sveriges Geologiska Undersökning. Fornminnesinformationssystemet (FMIS), Riksantikvarieämbetet.

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i 5 skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Skogs- och buskmark med i huvudsak fri utveckling
- 2: Stränder och skär med i huvudsak fri utveckling
- 3: Marina områden med fri utveckling
- 4: Kulturlämningar
- 5: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Skogs- och buskmark med i huvudsak fri utveckling, ca 32 ha.

Beskrivning

Norrskärs inre delar består av barrblandskog med litet inslag av löv. Zonen ut mot stränderna utgörs av gammal, gles tallskog på klappermark, med flera riktigt grova tallar, rikligt med död ved och hänglavar i träden. Fältskiktet domineras av ris som blåbär, lingon, kråkbär och linnea, och man hittar även bl.a. plattlummer, ögonpyrola och knärot. Bottenskiktet är mossrikt.

Sörskär har lågvuxna skogspartier med tall och gran. Ön domineras av låg, ofta krypande, snårig busk- och risvegetation på stenig mark. Några vanliga arter i buskskiktet är rönn, hägg, måbär, en, gran och tall. I fältskiktet finner man bland annat blåbär och kråkbär. Den invasiva arten vresros har spritt sig längs stränderna på Norrskär och Sörskär.

Bevarandemål

Skogen på de inre delarna av Norrskär består av flerskiktad barrblandskog med naturskogsqualiteter. Miljön är gynnsam för epifytiska lavar. Här finns ett stort inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.

Skogs- och buskmarkerna på Sörskär och Oppvattensklacken ska stegvis uppvisa alla successionsstadier till följd av landhöjningen, från strandsnår till naturligt föryngrad primärskog till urskogsartad skog. Träd- och buskskiktets sammansättning, strukturer och krontäckning styrs av naturliga störningar och pågående succession. Vresros utgör inget hot mot den naturliga vegetationen i området. Den sammanlagda utbredningen av Västlig taiga (9010) och Skogar på landhöjningskust (9030) utgör minst 19 ha.

Skötselåtgärder

- Bekämpning av vresros.
- Vid behov ska räv och invasiva arter som t.ex. mink hållas tillbaka genom skydds jakt. Inför varje häckningssäsong bör eventuell förekomst kontrolleras.

Skötselplanens skötselområde 2: Stränder, klapperfält och skär med i huvudsak fri utveckling, ca 23 ha.

Beskrivning

Terrängen närmast stränderna utgörs av öppen, lavklädd klapper- och blockmark. Stränderna är till största delen steniga med gles, artfattig vegetation som t.ex. saltarv, backglim, hallon, strandvial och strandråg, men på några ställen finns frodigare sandstrands- och strandängsfragment med växter som strandglim, kärleksört, strandloka, strätta, strandkrypa och vänderot. Längs stränderna växer även den invasiva arten vresros.

Fågellivet är rikt med många häckande kustarter som kustlabbe, silltrut, gråtrut, havstrut, fiskmå, silvertärna, fisktärna, tobisgrissla, svärta, ejder, tordmule, småskrake, vigg, vitkindad gås, roskarl och rödbena.

Bevarandemål

Stränderna ska vara öppna med fragment av frodig sandstrands- och strandängsvegetation. Utbredningen av Perenn vegetation på sten- och grusvallar (1220), Skär och små öar i Östersjön (1620) terrester del, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön (1640) och Driftvallar (1210) ändras ej annat än till följd av naturliga processer som t.ex. landhöjning och stormpåverkan. Området har goda förutsättningar att hysa de för naturtyperna typiska arterna. Det rika kustfågellivet bevaras, och minst 14 kustfågelarter (se

arter under beskrivning) ska häcka i området. Fåglarna störs ej av mänsklig aktivitet, framförallt inte i förbudsområdena under förbudstiden 1/4-31/7. Vresros utgör inget hot mot den naturliga vegetationen i området och stränderna är fria från skräp.

Skötselåtgärder:

- Bekämpning av vresros.
- Kontroll och eventuell åtgärd av igenväxning på Tärnskär för att gynna fågellivet.
- Vid behov ska skydds jakt på räv och invasiva arter som t.ex. mink utföras. Inför varje häckningssäsong bör eventuell förekomst kontrolleras.
- Vid behov städas stränderna från skräp. Drivved ska ligga kvar, såvida den inte anses kunna orsaka skada.
- Tillträdesförbudsområdena på Tärnskär och Sörskär är tydligt markerade.

Skötselplanens skötselområde 3: Marina områden med fri utveckling, ca 126 ha.

Beskrivning

Den marina miljön vid Vitörarna har mycket höga naturvärden. På hårbottenarna förekommer rikliga bestånd av gammal blåstång och smaltång. På mjukbottenarna hittar man bl.a. *Potamogeton pectinatus*, borststräffe och havsrufse. Vitörarna har en relativt rik makrofauna med bland annat östersjömussla och nordlig östersjöhjärtmussla. Bland vegetationen och på bottenarna lever även ett stort antal tusensnäckor, tångmärlor och skorv.

Bevarandemål

Vattenområdet runt Vitörarna ska hysa ett rikt biologiskt liv, god vattenkvalité och inte uppvisa några övergödningseffekter. Mjuk- och hårbotten ska ha en naturlig struktur och zoner och inte uppvisa några skador från mänsklig påverkan. Bottenarna ska vara rena utan miljögifter. Blås- och smaltångens täckningsgrad och djuputbredning ska bibehållas (Länsstyrelsen Gävleborg (2011). Marin naturinventering 2006 i Gävleborgs län. Gran, Vitörarna, Notholmen, Hornslandet, Storzjungfrun, Kalvhararna, Vitgrund-Norrskär. Rapport 2011:1) och får endast förändras till följd av naturliga fluktuationer. Områdets arealer av Skär och små öar i Östersjön (1620) akvatisk del ändras inte annat än till följd av naturlig landhöjning. Marina områden ska ha goda förutsättningar att hysa de för naturtyperna typiska arterna. Det rika kustfågellivet bevaras. Fåglarna störs ej av mänsklig aktivitet, framförallt inte i förbudsområdena på Tärnskär och Sörskär under förbudstiden 1/4-31/7. Förbudsområdena med förbudstider finns på Sjöfartsverkets sjökort.

Skötselåtgärder:

- Inga övriga skötselåtgärder är för närvarande planerade i området.
- Anmäla till sjöfartsverket tillträdesförbudsområdenas avgränsning och deras förbudstider 1/4-31/7, samt följa upp att informationen finns på sjöfartsverkets sjökort.

Skötselplanens skötselområde 4: Kulturlämningar.

Beskrivning

I området finns många minnen från äldre tiders kustfiske. I det gamla fiskelägrat Gammelhamnen finns idag lämningar efter bl.a. husgrunder, hägnad och gistgårdar. På västra sidan av Norrskär finns ett gammalt sjömärke i form av ett stenkummel, samt en forntida väg s.k hålväg som går från stranden upp i skogen. På Sörskär står ett litet fyrorn som inte längre är i bruk.

Bevarandemål

Det gamla fiskelägrat Gammelhamnen, bestående av husgrunder, hägnad samt gistgårdar ska synas. Likaså stenkummeln och hålvägen på västra sidan av Norrskär. Fornlämningar och kulturlämningar ska bevaras i gott skick.

Skötselåtgärder:

- Hålvägen, stenkummel samt fiskelägrat Gammelhamnen, bestående av husgrunder, hägnad samt gistgårdar hålls fria från igenväxningsvegetation.
- Fyrornet på Sörskär hålls fri från igenväxning.

Skötselplanens skötselområde 5: Information och friluftsliv

Beskrivning

Öarnas läge ute till havs, ca 5 km från land, gör att besökstrycket är ganska lågt, men båturer går gärna i land på stränderna för att sola och bada. Fågelskådare och andra naturintresserade besöker också området. En rastplats planeras att iordningsställas på Norrskär, väster om Örhamnens stugområde. En smal, ommarkerad stig går genom skogen på Norrskär men används i liten utsträckning. I Örhamnens hamnområde (utanför reservatet) finns privata bryggor och fritidshus för sommarboende, samt ett utedass som är öppet för allmänheten. En gemensamhetsbrygga planeras att anläggas i Örhamnen som besökare kan gå i land vid.

Bevarandemål

Besökare ska ha tillträde till området utan att natur och fågelliv påverkas

negativt. Naturreservatets gränser på land ska vara tydligt markerade vid Örhamnens hamnområde. Gränserna för tillträdesförbudsområdena ska vara utmärkta på lämpliga platser med skyltar väl synliga från vattnet och land, speciellt på Tärnskär nära Örhamnens hamnområde.

Fyra väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas (se karta sid 15). Om det visar sig att fler platser nyttjas för landstigning kan ytterligare informationsskyltar sättas upp.

En eldplats med bord och bänkar ska finnas på Tärnskär, väster om Örhamnens stugområde. Om behov uppstår kan ytterligare eldplatser anläggas, t.ex. på Norrskärs södra strand. Besökare hänvisas till rastplatserna genom reservatsskyltarna och uppmanas att använda medhavd ved vid eldning.

Utedasset i Örhamnens hamnområde, som hålls öppet för allmänheten, sköts och underhålls av Vitörarnas fritidsstugeförening. Om föreningen i framtiden inte upprätthåller utedasset för allmänheten ska behovet av ett fortsatt öppet utedass för allmänheten ses över och det kan i så fall placeras på lämplig plats intill Örhamnens hamnområde.

Skötselåtgärder:

- Informationsskyltar om reservatet med föreskrifter ska finnas vid den planerade gemensamhetsbryggan i Örhamnen, vid rastplatsen på Tärnskär, på Norrskärs södra strand och på Sörskärs norra strand.
- Skyltar med information om tillträdesförbud 1/4 -31/7 ska finnas på lämpliga platser längs fågelskyddsområdenas stränder på Tärnskär och Sörskär samt längs gränsen till stugområdet vid Örhamnen på Tärnskär.
- En rastplats med bord, bänkar och eldstad på Tärnskär väster om Örhamnens hamnområde anordnas och underhålls.
- Övriga rastplatser och eldstäder på Norrskär avvecklas och städas.
- Regelbunden kontroll och underhåll av gränsmarkeringar, skyltar och rastplats och eldstad.
- Utedasset som är öppet för allmänheten sköts och underhålls av Vitörarnas fritidsstugeförening.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlidade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker.

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet ”Uppföljningsplan för Vitörarnas naturreservat” vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i ”Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012”.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritering	Finansiering
Framställning och uppsättning av nya informations- och tillträdesförbudsskyltar	Initialt	Se karta sid 15	1	Skötselanslag
Anmäla till sjöfartsverket tillträdesförbudsområdenas avgränsning och deras förbudstider 1/4-31/7, samt följa upp att informationen finns på sjöfartsverkets sjökort.	Initialt	Se karta bilaga 5	1	Skötselanslag
Underhåll av gränsmarkeringar, skyltar	Vart 6:e år	Hela reservatet	2	Skötselanslag
Anordnande av ny rastplats	Initialt	Tärnskär, väster om Örhamnens hamnområde	1	Skötselanslag
Underhåll av ratsplats	Varje år	Tärnskär, väster om Örhamnens hamnområde	2	Skötselanslag
Städning	Varje år	Framför allt stränderna	2	Skötselanslag
Avveckling av gamla rastplatser/eldstäder	Initialt	Norrskärs stränder	1	Skötselanslag

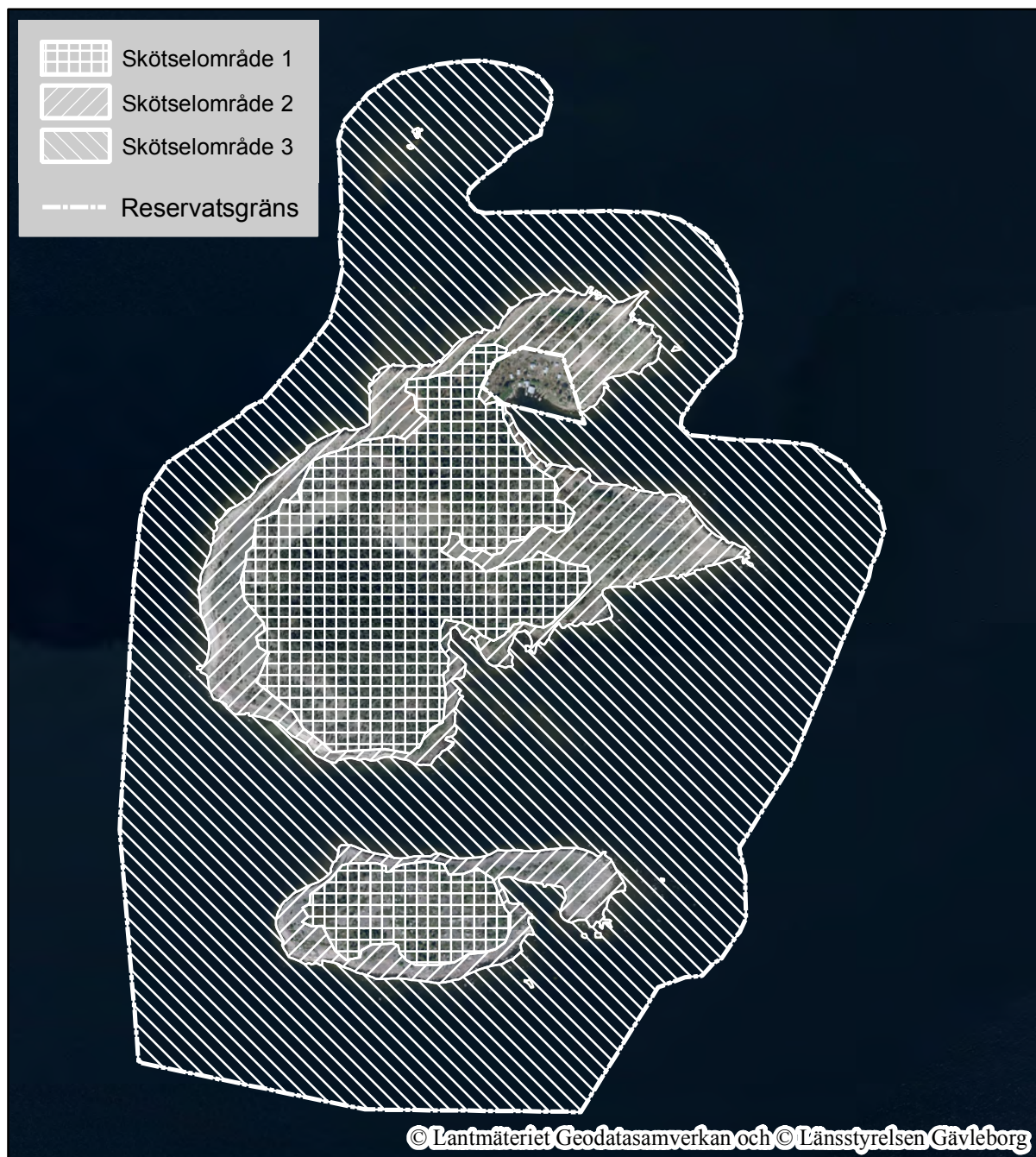
Kulturlämningar hålls fria från igenväxning	Varje år	Se karta sid 14	3	Skötselanslag
Hålla nere populationen av räv och invasiva arter som mink. Inför varje häckningssäsong bör eventuell förekomst kontrolleras.	Vid behov	Hela reservatet	1	Skötselanslag
Bekämpning av vresros	Initialt och sedan återkommande	Hela reservatet	1	Skötselanslag
Borttagande av igenväxningsvegetation	Vid behov	Tärnskär	2	Skötselanslag

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.

Vitörarnas naturreservat Skötselområdeskarta

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:12 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Vitörarnas
naturreservat

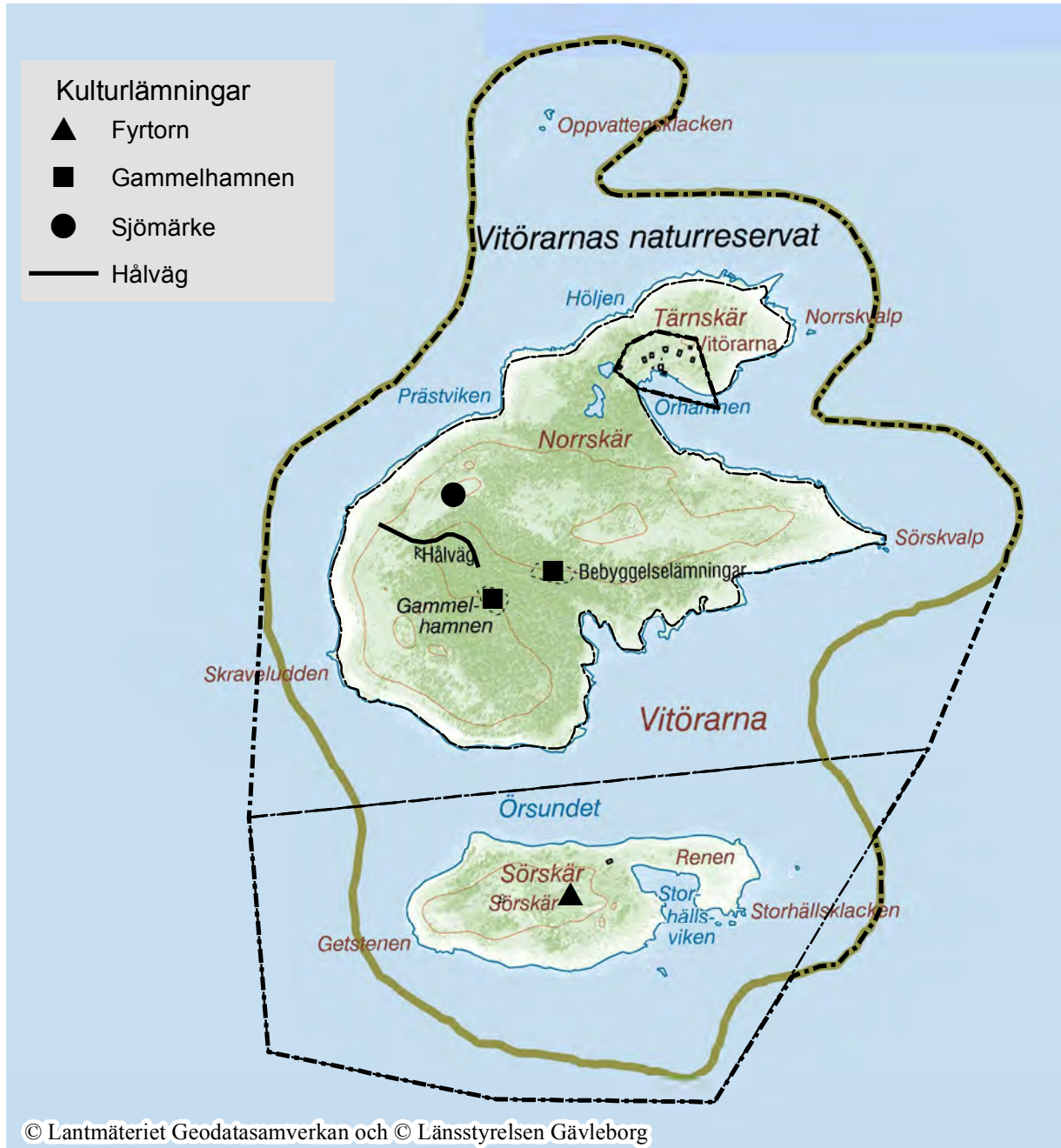
Gränsen är delvis inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E: 631245

Vitörarnas naturreservat Kulturlämningar

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6875430 E:631245

Skala 1:12 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

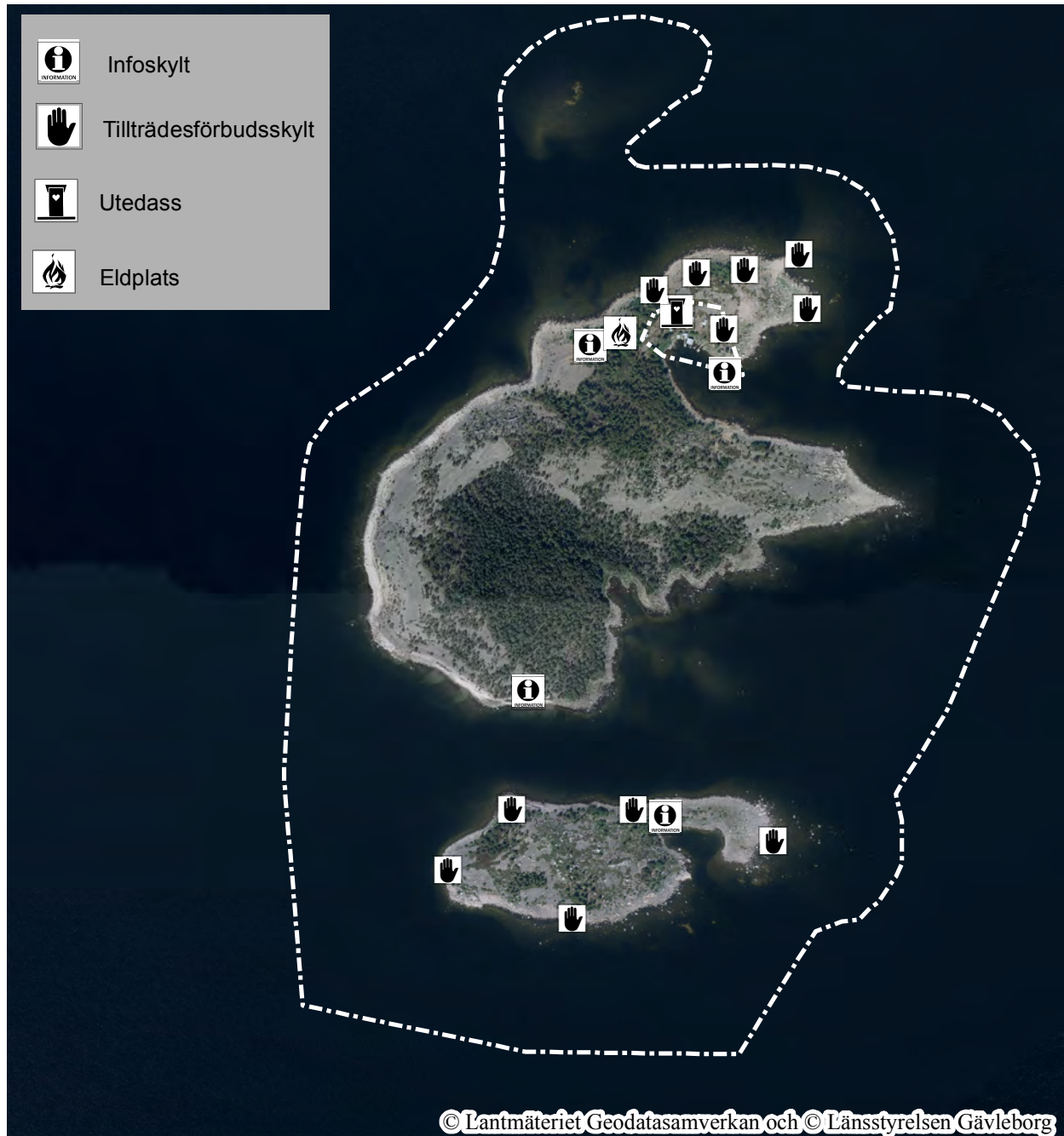
Karta tillhörande skötselplan för
Vitörarnas naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
- - - Fastighetsgränser

Vitörarnas naturreservat Skötselkarta anläggningar

Bakgrundskarta: Ortofoto

Skala 1:12 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Vitörarnas naturreservat

Gränsen är delvis inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)

N: 6875430 E: 631245

----- Gräns för naturreservatet

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).